

УДК [373. 016:811]:005. 6

Т.П. Мізерна

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДГОТОВКИ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

Однією з проблем сучасної системи загальної середньої освіти є питання якості. Сьогодні якість як категорія, що має міждисциплінарний характер, є невід'ємним складником освітньої галузі.

Модернізація системи освіти, нові завдання щодо якості мовної освіти в Україні визначили вивчення однієї або декількох іноземних мов та створення єдиних, наближених до загальноєвропейських вимог стандартів пріоритетним напрямом шкільної освіти [1]. Рекомендації Ради Європи щодо мовної освіти знайшли своє відображення в Державному стандарті загальної середньої освіти, у Програмі з іноземної мови для загальноосвітніх навчальних закладів ЗНЗ. У даному контексті особливо актуальним постає питання відповідності якості тих послуг, що надає загальноосвітній навчальний заклад у напрямі підготовки учнів з іноземної, мови існуючим освітнім вимогам та створення системи управління якістю у загальноосвітній школі.

У педагогічній літературі значну увагу дослідженню питань якості освіти, управління якістю освіти приділяють вітчизняні та зарубіжні вчені: А. Аветисов, В. Беспалько, І. Булах, В. Гуменюк, Г. Єльнікова, Ю. Жук, В. Кальней, Є. Коротков, В. Кремень, О. Локшина, О. Ляшенко, Т. Лукіна, О. Овчарук, В. Панасюк, М. Поташник, Н. Селезнева, І. Субетто, П. Третьяков, Т. Шамова, С. Шишов та інші.

У науковій літературі широко представлені теоретичні і методичні дослідження різних аспектів навчання іноземній мові: Л. Бех, І. Бім, М. Брейгіна, Л. Біркун, І. Верещагіна, Н. Галькова, Н. Гез, І. Зимня, Г. Китайгородська, В. Коккота, М. Ляховицький, О. Миролубов, Р. Мільруд, Є. Маслико, С. Ніколаєва, Ю. Пассов, О. Петрашук, О. Поляков, І. Рапопорт, В. Плахотник, Г. Рогова, В. Скалкін, В. Слободчиков, А. Старков, С. Фолонкіна та інші.

Проте проблема управління якістю підготовки з іноземної мови учнів у ЗНЗ не є дослідженою. Основною метою даної статті є дослідження сутності управління якістю підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи.

Сучасні дослідження з проблеми в основному орієнтовані на створення загальної системи управління якістю освіти, яка визначає управління процесами на підставі їх оцінювання за визначеними показниками та з урахуванням факторів впливів. Різні акценти в трактуванні якості освіти визначають різні підходи: інтуїтивно-емпіричний, формально-звітний, психологічний, педагогічний, комплексний, методологічний, соціальний, кваліметричний тощо [2; 3]. В. Гуменюк, досліджуючи проблему управління якістю освіти, вказує на необхідність розглядати якість освіти і як процес, і як результат [4, с. 64]. Реалізація концепції якості освіти сьогодні, на думку Н. Єфремової та інших, визначає необхідність побудови системи оцінки досягнень усіх учасників освітнього процесу [5, с. 10]. Так, В. Беспалько, розглядаючи проблему якості освітнього процесу, наголошує на важливості розробки й вживання об'єктивних показників якості процесу навчання та якості освіти в цілому [6, с. 165]. Вчені

виокремлюють різні підходи до визначення показників якості, такі як системний, результативний тощо [7, с.152 - 153].

Провідним чинником у досягненні якості є управління. У становленні теорії управління соціальними організаціями виділяють такі підходи до управління якістю:

- виділення шкіл в управлінні;
- процесний;
- системний;
- програмно-цільовий;
- ситуаційний [8].

Аналіз педагогічної літератури дозволив виявити різні трактування поняття „управління якістю освіти”: цілеспрямований, комплексний, скоординований вплив як на даний процес у цілому, так і на його основні елементи (В. Панасюк) [9]; організоване і спрямоване управління на досягнення визначених, прогнозованих результатів (М. Поташник) [10, с. 185]; процес взаємодії керуючої і керованої підсистем з досягнення запрограмованого результату (П. Третьяков, Т. Шамова) [11]; поетапне спостереження за процесом отримання продукту (С. Шишов, В. Кальней) [12, с. 175-176]; опосередковане управління через стимулювання та мотивацію діяльності директора, вчителів, учнів і організацію їхньої діяльності через прийняття управлінських рішень (Ю. Жук) [13, с. 63- 64].

Управління якістю підготовки з іноземної мови учнів в ЗНЗ має будуватися, на нашу думку, на сучасних принципах менеджменту якості, сформульованих у міжнародних стандартах ISO, які визначають основні положення щодо менеджменту якості. Сьогодні вітчизняні та зарубіжні вчені пов'язують управління якістю з концепцією Загального менеджменту якості (TQM – Total Quality Management), яка спрямована на підвищення якості всіх організаційних процесів. Головною метою застосування положень концепції Загального менеджменту якості в освіті (Total Quality Education) є досягнення більш високої якості освіти [15].

Якість підготовки з іноземної мови учнів ЗНЗ реалізується в освітньому процесі. Поняття „процес” у стандартах ISO визначається як сукупність взаємопов'язаних ресурсів (кадрових, матеріально-технічних тощо) та діяльності, що впливає на результат як на вході, так і на виході. Освітній процес є визначальним у системі підготовки з іноземної мови, і його бажаним результатом є готовність учнів до іншомовного спілкування, сформований рівень іншомовної комунікативної компетенції. Останнім часом компетенція розглядається як результат освітньої діяльності. Згідно з вимогами стандартів ISO, ефективний менеджмент якості в освіті має розглядатися в контексті процесного підходу, де управління навчальним закладом базується на управлінні процесами, що визначають якість результату. Тому, на нашу думку, сутність управління якістю підготовки з іноземної мови учнів ЗНЗ слід розглядати як певний процес приведення системи складників якості у відповідність до вимог або стандартів. Для управління якістю підготовки учнів з іноземної мови необхідно створити систему управління якістю в ЗНЗ з метою досягнення визначених компонентів якості, при цьому дана система має бути одним зі складників загальної системи управління якістю. Згідно із стандартами серії ISO, система управління якістю - це частина системи управління організацією, яка спрямована на досягнення результатів відповідно до цілей у сфері якості і на задоволення потреб, оцінювань або вимог зацікавлених сторін [16].

На нашу думку, управління якістю підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи – це процес планування, досягнення і постійного підвищення якості умов для здійснення освітнього процесу, його реалізації та якості результатів. У нашому дослідженні ми визначили такі складники якості підготовки з іноземної мови учнів ЗНЗ:

- якість умов для здійснення освітнього процесу з іноземної мови,
- якість освітнього процесу з іноземної мови,
- якість результату (рис. 1).

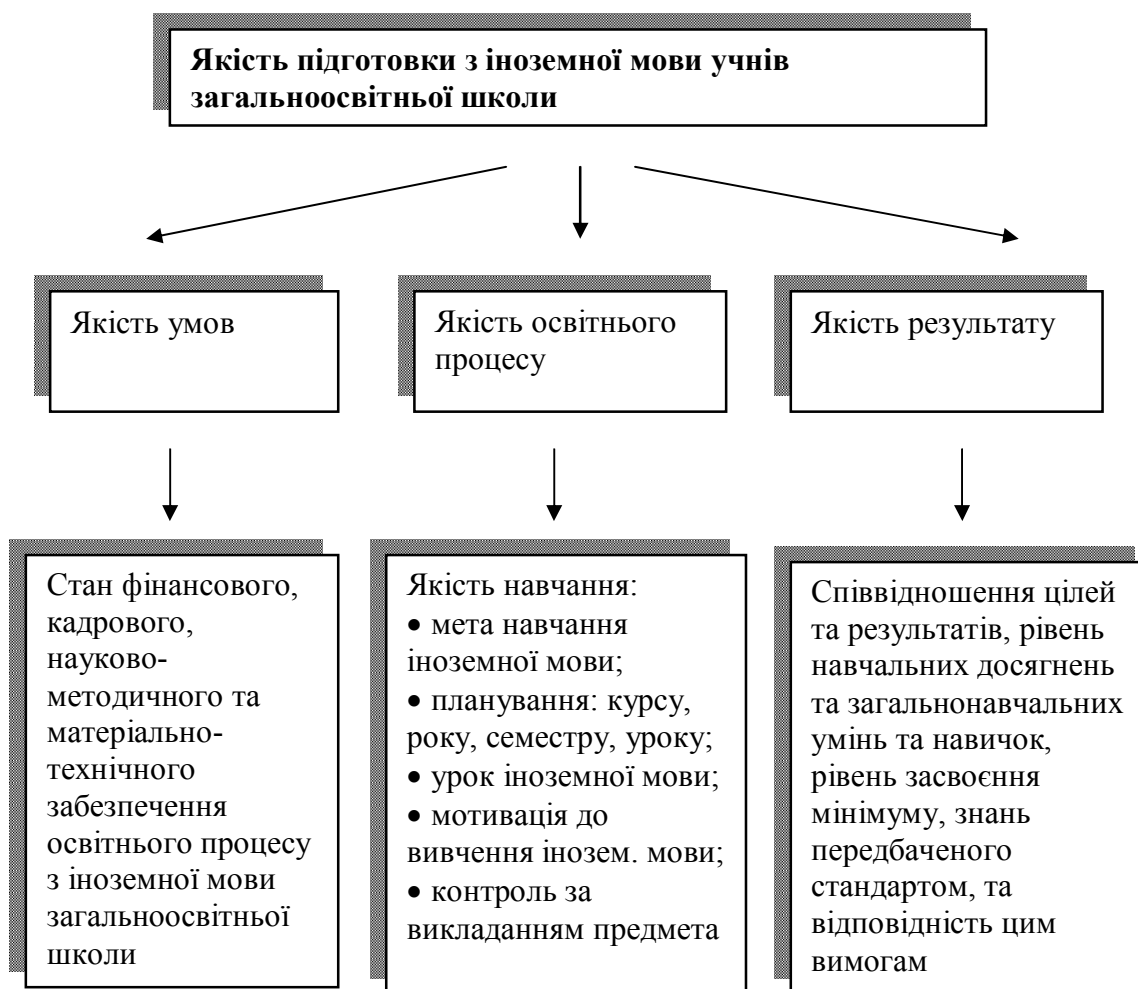

Рис. 1

В управлінні якістю виокремлюють такі функції: прогнозування і планування, організація функціонування системи управління якістю, контроль, регулювання, оцінка якості, визначення її рівня та можливостей підвищення, дослідження якості освіти, мотивація забезпечення та підвищення якості [17, с. 229-231]. Дані функції управління характеризують основні положення управління якістю освіти. Особливості об'єкта управління (якість підготовки з іноземної мови учнів) визначають специфічні функції управління якістю підготовки учнів з іноземної мови загальноосвітньої школи. (рис. 2):

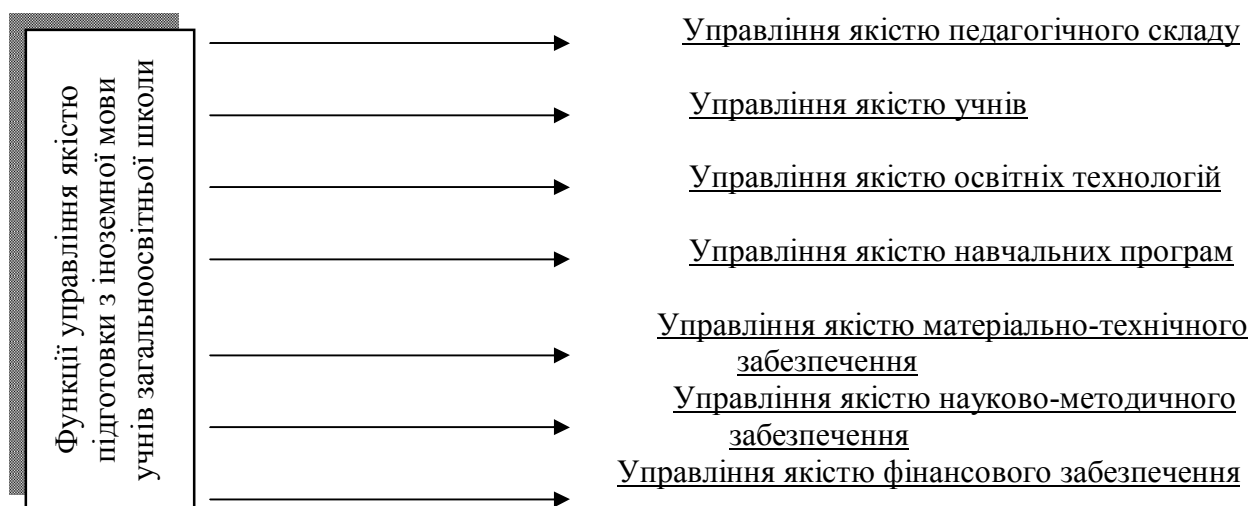

Рис. 2

- *Управління якістю педагогічного складу (вчителів іноземної мови).* Мається на увазі склад вчителів іноземної мови структуру, кваліфікаційний рівень, систему підвищення кваліфікації вчителів, організації роботи, мотивацію, оплату праці.
- *Управління якістю учнів.* Процес підготовки учнів з іноземної мови у ЗНЗ спрямовано на розвиток мотивації учнів до вивчення іноземної мови, формування вмінь у різних видах мовленнєвої діяльності, загальнонавчальних вмінь та навичок.
- *Управління якістю освітніх технологій.* Дана функція визначається використанням освітніх технологій у процесі підготовки учнів з іноземної мови у ЗНЗ.
- *Управління якістю навчальних програм.* Документом, що регулює освітній процес у навчальному закладі, є навчальний план. Іноземна мова входить до переліку обов'язкових предметів державного компонента навчального плану. Кількість годин на вивчення іноземної мови передбачена Типовими навчальними планами. На основі Типових навчальних планів загальноосвітньої школи складають робочі навчальні плани на кожен новий навчальний рік. Якість забезпечується через реалізацію інваріантної і варіативної частин навчального плану. Вивчення іноземної мови у ЗНЗ характеризується наявністю декількох навчальних програм.
- *Управління якістю матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу з іноземної мови.* Положення про загальноосвітній навчальний заклад, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 14 червня 2000 р. № 964, визначає матеріально-технічну базу загальноосвітнього навчального закладу, до якої належать будівлі, споруди, земля, комунікації, обладнання, транспортні засоби, службове житло, інші матеріальні цінності, вартість яких зазначається в самостійному балансі навчально-виховного закладу [18]. Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу з іноземної мови характеризується наявністю спеціалізованого кабінету іноземної мови, комплектів навчально-методичних посібників для вчителя, учнів, комплектів навчального обладнання, технічних засобів навчання.
- *Управління якістю науково-методичного забезпечення освітнього процесу з іноземної мови* визначається організацією роботи методичного об'єднання або кафедри вчителів іноземної мови.
- *Управління якістю фінансового забезпечення освітнього процесу з іноземної мови.* Одним із складників якості підготовки учнів з іноземної мови загальноосвітньої школи є фінансове забезпечення. Обсяг фінансування визначає ефективність діяльності як навчального закладу в цілому, так і підготовки учнів з певного предмета. Доцільне

використання фінансових ресурсів навчальним закладом створює якісні умови для здійснення освітнього процесу з іноземної мови і підготовки учнів. Для фінансового забезпечення загальноосвітніх навчальних закладів в Україні розроблено нормативно-правову базу, яка визначає засади їх фінансово-господарської діяльності. Згідно із Законами України „Про освіту”, „Про загальну середню освіту”, „Положенням про загальноосвітній навчальний заклад”, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 14 червня 2000 р. № 964 основним джерелом фінансового забезпечення визначені кошти державного та місцевих бюджетів [19; 20]. Бюджетний кодекс України визначає розподіл видатків на освіту між бюджетами. До складу видатків, що здійснюються з місцевих бюджетів, належать видатки на фінансування загальноосвітніх навчальних закладів [21]. Показник обсягу фінансування освіти залежить від обсягу фінансових ресурсів місцевих бюджетів, фінансової норми бюджетної забезпеченості одного учня та кількості учнів загальноосвітніх навчальних закладів різних типів, з урахуванням коригувальних коефіцієнтів [22, с. 214]. Фінансування шкіл здійснюється за такими групами видатків, як поточні видатки та капітальні видатки [23, с. 179]. Основним фінансовим документом школи є кошторис. Кошторис загальноосвітньої школи складається на основі виробничих показників діяльності школи та чинного законодавства. За окремими видами видатків використовуються діючі нормативи. Основні статті поточних видатків кошторису загальноосвітньої школи складаються з фонду заробітної плати: заробітна плата вчителів, заробітна плата адміністрації школи, заробітна плата персоналу, який обслуговує; нарахування на заробітну плату; канцелярських та господарських витрат тощо [24]. Відповідно до нормативно-правовою бази, існують такі джерела фінансування освітнього процесу з іноземної мови: бюджетні кошти та позабюджетні кошти (рис.3).

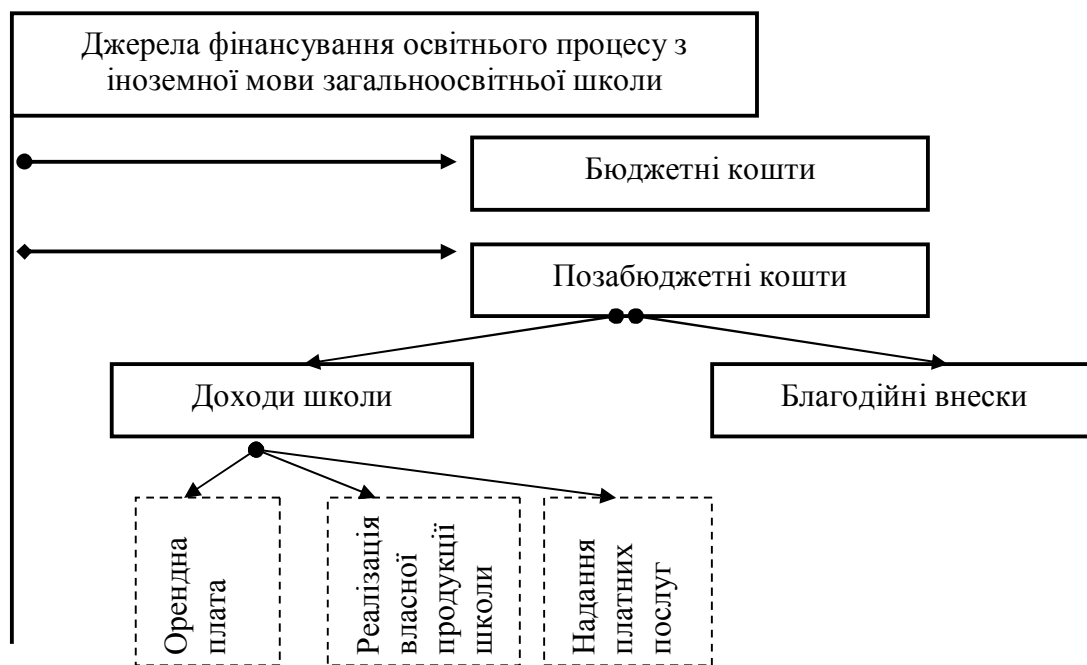

Рис. 3

Витрати на освітній процес з іноземної мови загальноосвітньої школи, на нашу думку, складаються:

- із заробітної плати вчителів іноземної мови (оплата навчальних годин, доплата за перевірку зошитів, додаткові доплати);
- нарахувань на заробітну плату;
- оплати комунальних послуг, витрачених під час навчання;
- придбання підручників, робочих зошитів та іншої навчально-методичної літератури;
- утримання кабінету іноземної мови;
- витрат на наукову і методичну роботу з предмета, інноваційну діяльність (рис. 4).

Рис. 4

Дані витрати не визначені окремими статтями видатків кошторису і входять до загального обсягу витрат. Фактично, відповідно до розподілу витрат кошторису загальноосвітньої школи, це лише заробітна плата вчителів іноземної мови, забезпечення необхідними підручниками та оплата комунальних послуг. Частиною кошторису загальноосвітньої школи є спеціальний фонд, на який надходять кошти з позабюджетних джерел. Ці кошти витрачаються згідно із чинним законодавством. Спеціальний фонд дозволяє забезпечити фінансування тих необхідних витрат школи на освітній процес з іноземної мови, які не фінансуються із загального фонду бюджету або фінансуються недостатньо. Цей фонд поповнюється завдяки коштам підприємств, установ і організацій, батьків, спонсорів та іншим добровільним внескам, матеріальним цінностям, одержаних від підприємств та організацій, окремих громадян. Позабюджетні кошти можуть бути отримані як плата за навчання. Це можуть бути платні курси іноземної мови, факультативні заняття, гуртки, робота яких не передбачена робочим навчальним планом школи. При наданні загальноосвітньою школою платних послуг з іноземної мови важливим є укладення договору з фізичною або юридичною особою про порядок надання послуги, розмір та терміни оплати, розрахунок собівартості послуги, організація бухгалтерського обліку та звітності відповідно до законодавства, оформлення дозволу на ведення платних послуг,

включення доходів від платних послуг до кошторису школи та затвердження цього кошторису.

Для досягнення цілей ЗНЗ з підготовки учнів з іноземної мови та функцій управління реалізується технологія управління якістю. В технології управління якістю виділяють такі етапи:

- планування або проектування;
- діагностика та моніторинг;
- аналіз отриманої інформації;
- підготовка і прийняття управлінського рішення [18, с. 23-24].

При цьому управління якістю має базуватися на принципах сучасного менеджменту якості, що мають бути реалізовані при виконанні завдань з підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ:

1. *Орієнтація на споживача.* Діяльність організації, ЗНЗ залежить від споживачів (учнів, батьків, суспільства в цілому), тому ЗНЗ повинен враховувати і виконувати їхні вимоги щодо підготовки учнів з іноземної мови.

2. *Лідерство керівників.* Адміністрація ЗНЗ повинна визначати політику, цілі та завдання щодо якості підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ.

3. *Участь співробітників.* Система якості ЗНЗ повинна спонукати працівників до постійного підвищення якості підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ.

4. *Процесний підхід.* Стандарти серії ISO передбачають підхід до управління якістю в ЗНЗ як до управління сукупністю взаємопов'язаних процесів щодо підготовки учнів з іноземної мови.

5. *Системний підхід до управління.* Даний підхід у поєднанні з попереднім визначає управління процесами підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ як системою.

6. *Постійне покращення.* Постійне покращення діяльності ЗНЗ щодо підготовки учнів з іноземної мови має розглядатись як мета. Якість підготовки учнів з іноземної мови визначається загальним розвитком та постійним поліпшенням умов (стану кадрового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення) у ЗНЗ.

7. *Підхід до прийняття рішень на підставі фактів.* Реалізація даного принципу визначається вимірюванням та збиранням точної інформації щодо якості підготовки учнів з іноземної мови та її оцінки в ЗНЗ.

8. *Взаємовигідні стосунки з постачальниками.* Реалізація цього принципу визначається наявністю чітких, відкритих зв'язків й обміну інформацією між ЗНЗ та споживачем. При цьому підвищення конкурентоспроможності ЗНЗ визначається його здатністю задовольняти потреби та вимоги споживачів щодо підготовки учнів з іноземної мови.

Отже, у цій статті нами були проаналізовані різні підходи до проблеми управління якістю. Основним, на нашу думку, є підхід, визначений у стандартах якості ISO, що надає можливість розглядати підготовку з іноземної мови учнів у загальноосвітній школі як процес досягнення певних характеристик якості. При цьому управління якістю підготовки учнів з іноземної мови нами визначається як процес планування, досягнення і постійного підвищення якості умов для здійснення освітнього процесу з іноземної мови, його реалізації та якості результатів. Матеріал статті не вичерпує всіх теоретичних аспектів розглянутого питання і передбачає подальше наукове дослідження даної проблеми.

Список літератури: 1. Коваленко О. Модернізація іншомовної освіти в Україні // Іноземні мови у навчальних закладах. – 2003. - №1. – С. 11-16. 2. Давидова Л.Н. Различные подходы к определению качества образования // Качество. Инновации. Образование. - №2. – с.5-7. 3. Воротилов В. Анализ основных подходов к определению

качества образования / Воротилов В., Шапоренкова Г. // Высшее образование в России. – 2006. - № 11. - С. 49-52. 4. Гуменюк В. Нетрадиційні ресурси управління якістю освіти // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2006. - №1. – С. 64-68. 5. Ефремова Н.Ф. Региональная система оценки качества образования / Н.Ф.Ефремова, И.Г. Маркова, Е.В. Стебкова // Педагогика. – 2007. - №7. – С. 10-16. 6. Беспалько В.П. Качество образовательного процесса // Школьные технологии. – 2007. - №3. – С. 164-177. 7. Ковалёва Г.С. Оценка качества образования // Школьные технологии. – 2006. - № 5. – С. 150-154. 8. Злобин Э.В. Управление качеством образовательной организации / Э.В. Злобин, С.В. Мищенко, Б.И. Герасимов // Тамбов: Изд-во ТГТУ, 2004, 88с. 9. Панасюк В.П. Педагогическая система внутришкольного управления качеством образовательного процесса: Автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.01 / В.П. Панасюк. – СПб, 1998. - 49 с. 10. Управление качеством образования: Метод. пособие / Под ред. М.М. Поташника. – М.: Пед. общество России, 2000. – 448 с. 11. Третьяков П.А. Управление качеством образования – основное направление в развитии системы: сущность, подходы, проблемы / П.А. Третьяков, Т.И. Шамова // Завуч. - 2002. - №7. С. 62-72 12. Шишов С.Е. Мониторинг качества образования в школе / С.Е. Шишов, В.А. Кальней. – М.: Пед. общество России, 1999. – 320 с. 13. Жук Ю. Проблемы управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2007. - №4. – С. 61-63. 14. Стандарт ISO 9000:2000: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://iso90002000.narod.ru> 15. ДСТУ ISO 9001:2009. Системи управління якістю. Вимоги. – К.: Держспоживстандарт України, 2009. 16. Коротков Э.М. Управление качеством образования: Учеб. пособ. для вузов / Э.М. Коротков. – 2-е изд. – М.: Академический проект, 2007.–320 с. 17. Про затвердження Положення про середній загальноосвітній навчально-виховний заклад. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 червня 2000р. № 964 // Книга керівника навчально-виховного закладу: Довідково-методичне видання/ Упоряд. Б.М. Терещук, В.В. Скиба. – Харків: Торсінг Плюс, 2005. – 688 с. 18. Закон України „Про освіту”. - К.: Генеза, 1996. – 36 с. 19. Закон України „Про загальну середню освіту”// Інформаційний збірник Міністерства освіти України. - К.: Педагогічна преса, 1999. - №15. - С.6-13. 20. Бюджетний кодекс України: за станом на 22 липня 2008 року: офіційне видання. - К.: Парламентське, 2008. – 68 с. 21. Алексеев І.В. Бюджетна система: Навч. посіб. / І.В. Алексеев, Н.Б. Ярошевич, А.М.Чушак-Голобородько. - К.: Хай-Тек Прес, 2008. – 376 с. 22. Державні фінанси. Навч. посіб./ За заг. ред. Базилевича В.Д. – К.: Атака, 2002. – 368 с. 23. Василик О.Д. Державні фінанси України / О.Д. Василик, К.В. Павлюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 608 с. 24. Хвостов Н. Управление качеством образования // Школьные технологии. – 2004. - № 6. – С. 23-27.

Bibliography (transliterated): 1. Kovalenko O. Modernizacija inshomovnoї osviti v Ukraїni // Inozemni movi u navchal'nih zakladah. – 2003. - №1. – S. 11-16. 2. Davydova L.N. Razlichnye podhody k opredeleniju kachestva obrazovanija // Kachestvo. Innovacii. Obrazovanie. - №2. – s.5-7. 3. Vorotilov V. Analiz osnovnyh podhodov k opredeleniju kachestva obrazovanija / Vorotilov V., Shaporenkova G. // Vysshee obrazovanie v Rossii. – 2006. - № 11. - S. 49-52. 4. Gumenjuk V. Netradicijni resursi upravlinnja jakistju osviti // Direktor shkoli, liceju, gimnazii. – 2006. - №1. – S. 64-68. 5. Efremova N.F. Regional'naja sistema ocenki kachestva obrazovanija / N.F.Efremova, I.G. Markova, E.V. Stebkova // Pedagogika. – 2007. - №7. – S. 10-16. 6. Bespal'ko V.P. Kachestvo obrazovatel'nogo processa // Shkol'nye tehnologii. – 2007. - №3. – S. 164-177. 7. Kovaljova G.S. Ocenka kachestva obrazovanija // Shkol'nye tehnologii. – 2006. - № 5. – S. 150-154. 8. Zlobin Je.V. Upravlenie kachestvom obrazovatel'noj organizacii / Je.V. Zlobin, S.V. Miwenko, B.I. Gerasimov // Tambov: Izd-vo TGTU, 2004, 88s. 9. Panasjuk V.P.

Pedagogicheskaja si-stema vnutrishkol'nogo upravlenija kachestvom obrazovatel'nogo processa: Avtoref. dis... d-ra ped. nauk: 13.00.01 / V.P. Panasjuk. – SPb, 1998. - 49 s. 10. Upravlenie ka- chestvom obrazovanija: Metod. posobie / Pod red. M.M. Potashnika. – M.: Ped. obwest-vo Rossii, 2000. – 448 s. 11. Tret'jakov P.A .Upravlenie kachestvom obrazovanija – osno-vnoe napravlenie v razvitii sistemy: suwnost', podhody, problemy /P.A. Tret'jakov, T.I. Shamova // Zavuch. - 2002. - №7. S. 62-72 12. Shishov S.E. Monitoring kachestva ob-razovanija v shkole /S.E. Shishov, V.A. Kal'nej. – M.: Ped. obwestvo Rossii, 1999. – 320 s. 13. Zhuk Ju. Problemi upravlinnja jakistju osviti v zagal'noosvitnih navchal'nih za-kladah // Direktor shkoli, liceju, gimnazii. – 2007. - №4. – S. 61-63. 14. Standart ISO 9000:2000: [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: <http://iso90002000.narod.ru> 15. DSTU ISO 9001:2009. Sistemi upravlinnja jakistju. Vimogi. – K.: Derzhspozhivstan-dart Ukraïni, 2009. 16. Korotkov Je.M. Upravlenie kachestvom obrazovanija: Ucheb. po-sob. dlja vuzov / Je.M. Korotkov. – 2-e izd. – M.: Akademicheskij proekt,2007.–320 s. 17. Pro zatverdzhennja Polozhennja pro serednij zagal'noosvitnij navchal'no-vihovnij za-klad. Postanova Kabinetu Ministriv Ukraïni vid 14 chervnja 2000r. № 964 // Kniga keriv-nika navchal'no-vihovnogo zakladu: Dovidkovo-metodichne vidannja/ Uporjad. B.M. Tere-wuk, V.V. Skiba. – Harkiv: Torsing Pljus, 2005. – 688 s. 18. Zakon Ukraïni „Pro osvitu”. - K.: Geneza, 1996. – 36 s. 19. Zakon Ukraïni „Pro zagal'nu serednju osvitu”// Informa-cijnij zbirnik Ministerstva osviti Ukraïni. - K.: Pedagogichna presa, 1999. - №15. - S.6-13. 20. Bjudzhetnij kodeks Ukraïni: za stanom na 22 lipnja 2008 roku: oficijne vidannja. - K.: Parlaments'ke, 2008. – 68 s. 21. Alekseev I.V. Bjudzhetna sistema: Navch. posib. / I.V. Alekseev, N.B. Jaroshevich, A.M.Chushak-Goloborod'ko. - K.: Haj-Tek Pres, 2008. – 376 s. 22. Derzhavni finansi. Navch. posib./ Za zag. red. Bazilevicha V.D. – K.: Ataka, 2002. – 368 s. 23. Vasilik O.D. Derzhavni finansi Ukraïni / O.D. Vasilik, K.V. Pavljuk. – K.: Centr navchal'noï literaturi, 2004. - 608 s. 24. Hvostov N. Upravlenie kachestvom obra-zovanija // Shkol'nye tehnologii. – 2004. - № 6. – S. 23-27.

Т.П. Мизерная

УПРАВЛЕНИЕ КАЧЕСТВОМ ПОДГОТОВКИ ПО ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ УЧЕНИКОВ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ШКОЛЫ

Статья посвящена проблеме управления качеством подготовки по иностранному языку учеников в общеобразовательной школе. Проанализированы различные подходы к проблеме управления качеством, определено управление качеством подготовки по иностранному языку в общеобразовательной школе как процесс планирования, достижения и улучшения характеристик качества.

T. Mizerna

QUALITY MANAGEMENT OF PUPILS SCHOOLING IN FOREIGN LANGUAGE IN SCHOOL OF GENERAL EDUCATION

This article is devoted to the problem of quality management of pupils' schooling in foreign language in school of general education. Different approaches to the problem of quality management are analyzed. Quality management of pupils' schooling in foreign language is determined as a process of planning, achievements and improvements of quality characteristics.

Стаття надійшла до редакційної колегії 18.11.2010